

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/61/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8109212975
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8109212975.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Michalská 8, Bratislava, IČO: 36854140, zastúpenej Mgr. Miroslavom Vilímmom, advokátom so sídlom v Bratislave, Michalská 9, proti žalovanému Q. S., nar. X.X.XXXX, bytom M., M. N. XX, o zaplatenie 3.367,97 Eur a prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 19. 10. 2011, č. k. 11C 57/2011-93 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok v zamietavom výroku a výroku o trovách konania.

II. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanému n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom vyslovil, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1.881,18 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 6% ročne od 16.3.2009 do zaplatenia, to všetko v mesačných splátkach po 50 Eur počnúc mesiacom novembrom 2011 pod následkom straty výhody splátok a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že účastníci nemajú nárok na náhradu trov konania.

Prvostupňový súd rozsudok odôvodnil tým, že „V danom prípade zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavretá medzi účastníkmi neobsahuje údaj o úrokoch, ale len údaj o úhrnných splátkach. Dokonca ani v Obchodných podmienkach, na ktoré zmluva poukazuje ako na svoju súčasť, nie je uvedená žiadna úroková sadba. To napokon potvrdil aj sám žalobca, ktorý na dotaz súdu uviedol, že výška úroku z úveru bola oznámená na tabuli v prevádzkach žalobcu.

Dohodnutá výška mesačnej splátky 1751,- Sk predstavovala tak nielen splátku istiny a úrokov, ale aj poplatku za poistenie. Účelom zákona o spotrebiteľských úveroch je poskytnutie ochrany spotrebiteľovi. Ten má právo byť informovaný o výške úrokov z úveru a rozhodne nepostačuje, ak úrok je zahrnutý do jednej splátky spolu s istinou a poplatkami. Preto v prípade nesplnenia povinnosti veriteľa spočívajúcej v konkretizácii úroku z úveru, nastáva zo zákona sankcia, v danom prípade podľa § 4 ods. 5 citovaného zákona. Vzhľadom na to, že došlo už k poskytnutiu spotrebiteľského úveru, ktorý žalovaný začal čerpať považuje sa totiž úverová zmluva za platnú, ale veriteľ nemôže požadovať úrok, ktorý nebol uvedený v zmluve.

Žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 50.000,- Sk = 1659,69 Eur. Žalovaný žalobcovi zaplatil (bez sumy, ktorá bola započítaná na poplatky) sumu 93,32 Eur. Z úveru má preto ešte zaplatiť 1566,37 Eur.

K tejto sume je potrebné pripočítať poplatky vo výške 24,09 Eur, ktoré boli uplatnené v súlade so sadzobníkom poplatkov podľa obchodných podmienok pre ČSOB extra úver, kde sú špecifikované v bode 6. Konkrétne jedná sa o poplatok za poistenie úveru z 15.12.2005, 15.1.2006 a 15.2.2006 po 1,39 Eur. Ďalej je to poplatok za výzvu 9,96 Eur (pôvodne 300,- Sk) zo dňa 21.11.2005 a poplatok za výzvu zo dňa 16.1.2006. Pri tomto poplatku súd však priznal len sumu 9,96 Eur na rozdiel od sumy 16,60 Eur, ktorú si uplatnil žalobca (č.l. 76). Pri výške tohto poplatku totiž poukázal na sadzobník poplatkov žalobcu (č.l. 81) bod D., ktorý sa však vzťahuje na povolené prečerpanie bežných účtov, čo rozhodne nie je prípad žalovaného. Preto aj pri tejto výzve zo dňa 16.1.2006 súd použil už spomínaný sadzobník poplatkov v bode 6. obchodných podmienok pre Extra úver, kde pri výzve (prvej a ďalšej) sa uvádza poplatok len vo výške 300,- Sk.

Súd sa nestotožnil s názorom žalobcu o správnosti uplatnenia výšky úrokov z omeškania podľa § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na charakter zmluvy uzavretej medzi účastníkmi ide totiž nepochybne o spotrebiteľskú zmluvu ako to vyplýva z § 23 a zákona č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

Keďže nepochybne ide v danom prípade o spotrebiteľskú zmluvu, ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka predstavuje korektív pre použitie ustanovení Obchodného zákonníka a to aj napriek charakteru úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu. Uvedené znamená, že Obchodný zákonník možno v prípade spotrebiteľskej zmluvy aplikovať iba tam, kde nenarazí na obmedzenia vyplývajúce z Občianskeho zákonníka. Pokiaľ teda zmluvne strany dojednali si úrok z omeškania, ktorý je síce v súlade s úpravou § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, ale presahuje úrok z omeškania prípustný podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, dojednanie úroku z omeškania nad výšku prípustnú podľa predpisov Občianskeho zákonníka predstavuje neprijateľnú a absolútne neplatnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy. Súd je povinný na neplatnosť zmluvnej podmienky prihliadať a nepriznať na základe nej požadované plnenie.

Pokiaľ zákonodarca s účinnosťou od 15.1.2009 novelizoval ustanovenie § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka tak, že v prípade záväzkov vzniknutých zo spotrebiteľských zmlúv možno úroky z omeškania dohodnúť najviac do výšky ustanovenej podľa predpisov občianskeho práva, reagoval tak na úpravu ochrany spotrebiteľa vyplývajúcu z predpisov Európskej únie, aproximovanú do slovenského právneho poriadku už skôr, v rámci ochrany spotrebiteľa v Občianskom zákonníku a zákonom o spotrebiteľskom úvere, aby odstránil prípadné pochybnosti. Vychádzajúc však z právnej úpravy ochrany spotrebiteľa platnej v čase účinnosti zmluvy, na základe § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré sa vzťahuje aj na zmluvy majúce charakter absolútnych obchodov, aj do 15.1.2009 bolo potrebné na spotrebiteľskú zmluvu aplikovať ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže táto úprava bola pre spotrebiteľa výhodnejšia.

K 28.2.2006, kedy sa žalovaný dostal do omeškania podľa výzvy o zosplatnení úveru, úroky z omeškania podľa citovaného § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. činili 6%. Zo sumy 1590,46 Eur za obdobie od 28.2.2006 do 15.3.2009 tak predstavujú kapitalizovanú sumu 290,72 Eur.

Súd teda zaviazal žalovaného k zaplateniu dlhu vo výške 1881,18 Eur (1590,46 + 290,72) a za obdobie od 16.3.2009 (tak, ako to uplatnil žalobca v žalobe) do budúca úroky z omeškania boli priznané len zo sumy 1590,46 Eur (bez kapitalizovaných úrokov z omeškania), keďže nie je možné priznať úroky z omeškania z úrokov z omeškania.

Z vyššie uvedených dôvodov bola žaloba v prevyšujúcej časti o istinu a úroky z omeškania ako neopodstatnená zamietnutá.

Súd zároveň zohľadnil sociálne pomery žalovaného, ktorý dostáva len minimálny príjem, má rodinu a v záujme neohrozenia výživy jeho maloletých detí súd považoval za dôvodné povoliť mu mesačné

splátky tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku a to s použitím ustanovenia § 160 ods. 1 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku.“

O trovách konania rozhodol prvostupňový súd v zmysle ust. § 142 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Proti zamietavému výroku a výroku o trovách konania podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zmeniť a vyhovieť návrhu v celom rozsahu a priznať trovy konania, vrátane trovy odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec v rozsahu suspenzívneho odkladného účinku odvolania (§ 206 O.s.p.), t.j. v zamietavom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania a dospel k záveru, že odvolanie nie dôvodné.

Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Odvolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok prvostupňového súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru odvolacieho súdu prvostupňový súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval, pričom zo skutkových záverov vyvodil správne právne závery. Odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na vecne správne právne závery prvostupňového súdu a len na ich doplnenie uvádza nasledovné:

Odvolateľ obhajuje dôvodnosť aplikácie obchodnoprávnej úpravy s poukazom na zmluvu o úvere ako absolútny obchodnoprávny vzťah.

Odvolací súd rovnako ako prvostupňový súd nijako nepopiera, že by zmluva o úvere nebola absolútnym obchodom a ani dôvodnosť aplikácie ustanovení Obchodného zákonníka. Odvolací súd len pripomína, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až § 54 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

O tom, že ide o spotrebiteľskú zmluvu by nemali byť žiadne pochybnosti. Zmluva o úvere bola uzavretá dňa 15.8.2005 (čl. 11-15). Ustanovenie § 23a zákona č. 634/1992 Z.z. o ochrane spotrebiteľa upravovalo, že spotrebiteľskými zmluvami sú zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje.

Žalobca pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Naopak žalovaný nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobcovi je preto dôvodné priznať postavenie dodávateľa a žalovanému postavenie spotrebiteľa.

Odvolací súd sa stotožňuje s konštatovaním prvostupňového súdu, že úverová zmluva neupravuje údaj o úroku. Zmluva o úvere iba odkazuje na Obchodné podmienky a Sadzobník poplatkov ČSOB (čl. 12),

ktoré sú však pripravené vopred a spotrebiteľ, teda žalovaný nemá možnosť ovplyvniť ich obsah. V danom prípade ide o zmluvu vopred naformulovanú, štandardnú.

Tvrdenie odvolateľa, že výška úrokovej sadzby oznámená na výveskách v prevádzkových priestoroch žalobcu a že žalovaný mal k tejto informácii prístup, nenahrádza zákonnú požiadavku uvedenia úrokov a poplatkov v zmluve. Informácia spotrebiteľa o úrokoch a poplatkoch má podstatný význam z dôvodu, že prispieva k transparentnosti trhu a umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku. Žalovaný však túto možnosť nemal, keďže výška úrokovej sadzby nie je, tak ako to správne konštatoval prvostupňový súd, uvedená v zmluve o úvere. S poukazom na ustanovenie § 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (v znení účinnom v čase uzavretie zmluvy o úvere), podľa ktorého od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere, prvostupňový súd preto návrh žalobcu dôvodne v tejto časti zamietol.

Neopodstatneným je aj konštatovanie, že žalobca má nárok na zaplatenie úroku z úveru až do zaplatenia dlhu.

K uvedenému odvolací súd poznamenáva, že by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že úver je odplatným právnym úkonom. Odplatu (cenu) predstavujú spravidla úroky. Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky (§ 487 Obchodného zákonníka).

Kauza úverového právneho vzťahu spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia peňažných prostriedkov má dlžník (prijímateľ úveru) platiť úroky. Účastníci úveru pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje (úverové obdobie); v takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov (porov. Štenglová/Plíva/Tomsa a kol., Obchodní zákonník, komentár 9. vydání C.H.BECK str. 1153).

Úverové obdobie teda čas, na ktorý sa peňažné prostriedky poskytujú medzi podstatné náležitosti úveru nepatrí. Pokiaľ však si účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby (do splatnosti úveru) nevráti, prichádzajú do úvahy za obdobie po splatnosti úveru úroky z omeškania. Ide o odlišný inštitút oproti odplatným úrokom a ten má sankčnú povahu. Jeho typickým znakom v občianskoprávných veciach je jeho administratívny strop (limit) (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18.9.2012, sp. zn. 6Co 182/2011).

Aj keby žalobca mal nárok na zaplatenie úroku z úveru do doby dohodnutej splatnosti úveru, plnenie by nebolo možné žalobcovi priznať z dôvodu námietky premlčania v priebehu odvolacieho konania (porov. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. mája 2009, sp. zn. 5 MCdo 14/2008).

Odvolací súd nevidí dôvod na vylúčenie aplikácie priaznivejšieho ustanovenie o premlčacej dobe trojročnej podľa Občianskeho zákonníka oproti premlčacej dobe štvorročnej typickej podľa Obchodného zákonníka, a to s poukazom na ust. § 54 ods. 1 OZ.

Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva obsahuje úpravu premlčania a je pre nepodnikateľov výhodnejšia (porov. tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25.1.2011 sp. zn. 5MCdo 20/2009).

K zosplatneniu úveru došlo ku dňu 15.2.2006 listom zo dňa 16.2.2006, ktorým bol žalovaný vyzvaný zaplatiť dlh do 27.2.2006. Žalovaný tento list prevzal 20.2.2006. Od 28.2.2006 nastalo jeho omeškanie. Trojročná premlčacia doba (§ 101 OZ) uplynula dňa 28.2.2009. Žaloba bola podaná dňa 16.6.2009, t.j. po uplynutí premlčacej doby.

Pokiaľ ide o uplatnenie úroku z omeškania z dlžnej sumy vo výške 15%, odvolací súd poznamenáva, že súdna prax je jednotná v tom, že z povahy ustanovenia § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. vyplýva, že kogentne je stanovená horná hranica úrokov z omeškania, ktorej prekročenie nie je prípustné (porov. rozhodnutie uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 5, ročník 2000, R 5/2000).

Dohoda o úrokoch z omeškania, ktorých výška prekračuje hornú hranicu stanovenú zákonom je v zmysle § 39 OZ absolútne neplatným právnym úkonom (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. 8. 2010, sp. zn. 4MCdo 8/2010).

Odvolací súd poukazuje tiež na dôvodovú správu k ust. § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, a teda výklad zákonodarcu (novela vykonaná zákonom č. 454/2008 Z.z.) „Postavenie spotrebiteľa nemôže byť rozdielne s ohľadom na režim zákona, ktorý zvolí spravidla dodávateľ (podnikateľ) v typovej zmluve. Výška úrokov z omeškania je podľa predpisov občianskeho práva výškou kogentnou, pričom všeobecne sa uznáva, že najvyššiu výšku úrokov z omeškania nie je možné prekročiť.“

Na základe ust. § 54 ods. 1 OZ bolo potrebné na spotrebiteľskú zmluvu aplikovať ust. § 517 ods. 2 OZ, keďže táto úprava bola pre spotrebiteľa výhodnejšia (porov. rozsudok Krajského súdu Žilina z 13. 10. 2010, sp. zn. 7Co/284/2010).

Rovnako prvostupňový súd postupoval správne, ak uložil žalovanému povinnosť zaplatiť 1 881,18 Eur spolu s úrokmi z omeškania v mesačných splátkach po 50 Eur počnúc mesiacom november 2011 pod stratou výhody splátok. Z obsahu spisu mal totiž preukázanú ťaživú sociálnu situáciu žalovaného. Na uvedenú situáciu prihliadol a zvážil primerané splátky.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok v napadnutom zamietavom výroku a výroku o trovách konania ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol s poukazom na ust. § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný a žalovaný si žiadne trovy neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.